

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610240 Rönälvens kanjon

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad
010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610240 Rönälvens kanjon

Kommun: Torsby

Områdets totala areal: 3,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-11-02

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markäggarförhållanden:

Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

9010 - Taiga

1985 - Späd bäckmossa, *Hygrohypnum montanum*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara arten 1985 Späd bäckmossa och naturtypen 3260 Mindre vattendrag. Naturtypen 9010 Taiga är utpekad som D-förekomst. Vid målkonflikter ska naturvärden knutna till den utpekade och rödlistade arten 1985 Späd bäckmossa prioriteras.

Motivering:

Den kanjonbildning som finns nedströms vattenfallet i Rönälven är unik för Värmland. Kanjonen och stora delar av vattendragets omgivande skog klassad som nyckelbiotop. Den blockrika

miljön, det starkt strömmande vattnet och den omgivande skogen utgör betydande faktorer för förekomsten av arten späd bäckmossa, som inom EU är en mycket sällsynt art. Späd bäckmossa har i Sverige bara hittats i 17 bäckar från Svealand till mellersta Norrland. Värmland är det län som hyser flest lokaler. I Natura 2000-området Rönälvens kanjon förekommer nio block med späd bäckmossa.

Prioriterade åtgärder:

Vid samråd och annan rådgivning om skogsbruksåtgärder uppströms Rönälvens kanjon skall särskild uppmärksamhet riktas mot att eliminera risken för markskador som kan förändra hydrologin eller orsaka kraftig slamning inom Natura 2000-området. Lokalen för späd bäckmossa ska inventeras kontinuerligt med avseende på artens substrat och populationsstorlek. Länsstyrelsen bedömer att biotopskydd eller naturreservat är lämpliga åtgärder för att ge området ett långsiktigt skydd.

Beskrivning av området

Rönälven mynnar i sjön Kläggen som är belägen ca 1,7 mil nordväst om Torsby. Vid Törntorps hembygdsgård, i Natura 2000-områdets sydligaste del, bildar älven ett vattenfall.

Kanjonbildningen nedströms vattenfallet torde vara unik för Värmland. Vattendraget är utpekad som naturtypen mindre vattendrag och Natura 2000-området följer detta från Törntorps hembygdsgård mot Kläggen, längs en sträcka av dryga 600 m.

I botten av kanjonen rinner vatten fram bland åtskilliga stenblock. Vattenföringen varierar med snösmältning och nederbörd. På stenar och block som är skyddade från kraftig vattenföring och påverkan av is växer mossor, däribland den för området utpekade och rödlistade arten späd bäckmossa som är känd från en handfull platser inom hela EU. Sluttningarna är branta och består omväxlande av rasbranter och skogbevuxna partier, främst gran, men det finns även inslag av lövträd som asp, björk, rönn och sälg. Trädlågor förekommer i måttlig omfattning. I mitten av området finns skog som är utpekad som naturtypen taiga. På båda sidor av kanjonen finns gruvhål där det bröts kopparmalm under 1800-talet. Ett gruvhål är fortfarande intakt och står öppet för besökare. Intill kanjonen växer en grovstammig granskog på en uppenbart mycket bördig mark. Kanjonen med intilliggande branter är klassad som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens inventering. Ett 20-tal signal- och rödlistade arter bland kryptogamer och kärllväxter har noterats i samband med korta besök. Forsärlan trivs bland stenblocken i det strömmande vattnet. En annan karaktärsart i kanjonen är gärdsmygen.

Vid vattenfallet finns en fungerande skvaltkvarn (Rönakvarn) som körs i demonstrationssyfte sommartid. Vatten leds till kvarnen via en träränna från ett dämme uppströms vattenfallet. Hembygdsgården Törntorp innehåller åtta intakta byggnader förutom kvarnen. Stigar, skyddsstaket, trappor och en bro har byggts i hembygdsföreningens regi i syfte att göra området tillgängligt för besökare. Under sommaren håller föreningen öppet dagligen med servering av mat och kaffe. Det hela sammantaget skapar ett ”smultronställe” där man kan uppleva både kulturmiljö- och naturvärden på ett lättåtkomligt sätt. Hembygdsgården är följaktligen mycket välbesökt.

Inom ramen för länsstyrelsens kalkningsverksamhet kalkas två våtmarker uppströms Natura 2000-området på grund av förekomst av öring i vattendraget.

Vad kan påverka negativt

Se negativ påverkan för respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Föliande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter

uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området.

Regelverk 2017:

- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Myndigheter och kommuner ska enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ansvara för att miljö kvalitetsnormer för vatten följs.
- Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt (Förordning 2004:660 om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön).
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Tätorter är tillståndsskyldiga enligt 9 kap. miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Vid skötsel av jordbruksmark skall hänsyn tas till naturvårdens intressen (12 kap 7-10 §§ miljöbalken).
- Späd bäckmossa ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Större delen av Natura 2000-området är klassat som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.
- Natura 2000-området Rönälvens kanjon ingår i Östmark fiskevårdsområde.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

Rönälvens kanjon och omgivande äldre skog har höga naturvärden. Delar av skogen är utpekad som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Länsstyrelsen bedömer att ett långsiktigt skydd i form av biotopskydd eller naturreservat är lämpligt. Vid samråd och annan rådgivning om skogsbruksåtgärder uppströms Rönälvens kanjon skall särskild uppmärksamhet riktas mot att eliminera risken för markskador som kan förändra hydrologin eller orsaka kraftig slamning inom Natura 2000-området. För späd bäckmossa gäller, förutom ovanstående åtgärder, att kontinuerlig inventering av lokalen med en bedömning av artens populationsstorlek ska göras.

Vid behov kan aktiva insatser behövas för att motverka främmande arter eller fiskstammar som kan ändra kokurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

Areal: 0,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar små till medelstora naturliga vattendrag eller delar av vattendrag i flacka landskap samt i skogs- och bergslandskap. Den kännetecknas av naturliga variationer i vattenståndet och skiftande vattendynamik vilket skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald. Vattensystemen är normalt näringsfattiga i de övre delarna och mer näringsrika i de nedre. Vattendragen har en vegetation med inslag av flydbaldsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor. För att tolkas som denna naturtyp bör vattendraget, i huvuddelen av sin sträckning, inte vara avsevärt påverkat av eutrofiering eller försurning. Det bör inte heller vara påverkat fysiskt genom förändringar i kontinuitet, hydrologi eller markanvändning i närmiljön. Naturtypen förekommer i samtliga regioner i Sverige. Enligt rapportering år 2007 fanns då 186 Natura 2000-områden utpekade för naturtypen i Sverige varav 161 områden i den boreala regionen som Värmland tillhör. Många av vattendragen i boreal region är påverkade av vattenreglering som motverkar naturliga vattenståndsfluktuationer vilket påverkar strandmiljöerna negativt. Nästan alla vattendrag är fysiskt påverkade, historiskt av flottledsrensning och idag framförallt av skogsbruk, jordbruk, reglering och annan exploatering. Hänsynen till strandmiljöerna är oftast inte tillräcklig i skogsbruket och funktionella kantzoner saknas ofta. Vattenkvaliteten är ofta bristfällig, och i många fall finns främmande arter eller fiskstammar. Statusen i regionen bedömdes år 2013 som otillfredsställande för naturtypen Mindre vattendrag, och trenden visar på en fortsatt försämring.

För lokal förekomst, se områdesbeskrivning.

För att den ingående naturtypen 3260 Mindre vattendrag ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Vattenkvaliteten med avseende på försurande ämnen, näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen ska motsvara minst god ekologisk status.
- Naturlig eller naturliknande hydrologisk regim och vattendynamik som upprätthåller variationen gällande bottensubstrat, vegetation och strandstrukturer.
- Fri utveckling av strandzonen med naturliga erosions- och sedimentationsprocesser.
- I och i anslutning till vattendraget ska det finnas död ved, större stenblock, lämpliga lekbottnar för fisk, opåverkade källflöden och utströmningsområden samt strömmande och forsande sträckor.
- Naturliga omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader för att upprätthålla livsmiljöer, vattenkvalitet och en naturlig näringsomsättning. Strandskogen är viktig för beskuggning av strandnära partier och för tillgång på substrat i eller i anslutning till vattendraget.
- Ingen eller obetydlig påverkan av kanalisering, invallning och flottledsrensning.
- Ingen eller obetydlig påverkan av fragmentering (dämmen och andra vandringshinder) i vattendraget såväl som i anslutande vattensystem.
- Konnektivitet (koppling till andra vattenmiljöer) inom och utanför vattensystemet är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar

påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen mindre vattendrag (3260) ska vara minst 0,1 ha. Vattendraget ska ha en naturlig eller naturliknande hydrologisk regim och vattenståndsvariation så att en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald skapas. Det ska finnas forsande och strömmande sträckor och effektiva passager för djur, växter, sediment och organiskt material till anslutande vattensystem och svämplan. Det ska finnas en funktionell buffertzona i anslutning till vattendraget. Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer som block och död ved. Fisk och andra vattenlevande organismer ska kunna röra sig fritt i vattendraget varför antropogena vandringshinder inte ska förekomma. Främmande arter eller fiskstammar ska inte förekomma. Typiska arter av fisk och bottenfauna ska förekomma i riklig utsträckning.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen är:

- Slutavverkning, markavvattnings- och skyddsdikning i tillrinningsområdet kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och öka risken för erosion. Avverkning av strandskogen ökar solinstrålningen, minskar tillgången på död ved och nedfall av organiskt material (löv etc.). Båda typerna av ingrepp förändrar hydrologi och struktur i strandzonen samt ger igenslamning av botten.
- Jordbruk: intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion/grumling samt läckage av näringsämnen och bekämpningsmedel.
- Reglering av vattenföringen; småskalig utbyggnad i kvarvarande oreglerade vattendragssträckor eller fortsatt/ökad påverkan i redan reglerade vatten. Reglering kan orsaka störd flödesdynamik, fragmentering/ vandringshinder, överdämning av våtmarks- och strandområden, torrläggning av vattendragssträckor och/eller ändrade näringsförhållanden.
- Kanalisering, fördjupning och invallning för att förhindra översvämning. Minskade vattenståndsvariationer och jämnare flöde orsakar mer ensartade botten- och strandmiljöer och minskar förutsättningarna för arter som är beroende av naturlig flödesdynamik.
- Vattenuttag under perioder med lågvattenflöde innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Ensidigt fiske av vissa arter eller för hårt fiske i förhållande till vattendragets eller anslutande sjöars naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och naturlig artsammansättning.
- Exploatering av strandområdet, så som byggande av bostäder och vägar, är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Regleringskonstruktioner, broar och vägtrummor kan utgöra vandringshinder.
- Utsläpp av föroreningar från punktkällor, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten. Även exploateringsverksamhet som orsakar grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen.
- Utsläpp av föroreningar från antropogena diffusa källor, t.ex. försurande ämnen, miljögifter (t.ex. metaller), täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten. Även exploateringsverksamhet som orsakar grumling.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter.
- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Upphörd kalkning eller utebliven önskvärd effekt av kalkningen kan också utgöra hot mot

naturtypen.

Bevarandetillstånd

Vattendragets kontinuitet inom Natura 2000-området bryts av den damm som finns uppströms Törntorps hembygdsgård. Dammen utgör ett betydande vandringshinder för många vattenlevande organismer och medför i detta fall även att naturlig eller naturliknande hydrologisk regim inte kan uppnås. Vattendraget hyser forsande och strömmande sträckor och i botten av kanjonen är förekomsten av stenblock god. Förekomsten av död ved bedöms utifrån bilder från 2005 som riklig. Våtmarker som ligger uppströms området kalkas enligt den regionala kalkningsplanen. Med avseende på vattenkemi finns mätdata för pH och alkalinitet från år 1986 och från alla år mellan 1994 och 2016. År 2015 gjordes fem mätningar över året och då varierade pH mellan 5,7-6,0 och alkaliniteten mellan 0,01-0,03 mekv/l. Vattendraget är inte klassat som vattenförekomst enligt HVMFS 2013:19, varför bedömning av ekologisk status saknas. Bevarandetillståndet för mindre vattendrag bedöms som icke gynnsamt framför allt p.g.a vattendragets rådande hydrologiska regim och vattendragets brutna kontinuitet. Fullständiga data för vattenkemi saknas vilket innebär att det kemiska tillståndet är oklart.

9010 - Taiga

Areal: 0,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon till övervägande del på surare och näringsfattig mark på moräner eller glacifluviala sediment, men även skogar på basisk och näringsrik mark kan ingå. Skogen innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

För lokal förekomst, se områdesbeskrivning.

Bevarandemål

Betydelsen av naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för naturtypen.

Bevarandetillstånd

Eftersom naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för naturtypen.

1985 - Späd bäckmossa, *Hygrohypnum montanum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Späd bäckmossa bildar gröna eller gulaktiga mattor som är hårt fästade i underlaget. Arten växer i mindre, något rikare skogsbäckar i låglandet. Den återfinns nästan uteslutande på block och klippor i eller vid vattendraget framförallt i den övre delen av svämzonen. De flesta fynden är från små till medelstora bäckar där arten växer på block i forsande eller åtminstone kraftigt strömmande partier. Späd bäckmossa sprider sig med hjälp av sporer. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 1 meter vegetativt och 5 kilometer med sporer (oftast linjär spridning längs vattendrag) under en 10-årsperiod.

Arten har hittats på ett fåtal växtplatser från Svealand till mellersta Norrland. Vid biogeografisk uppföljning 2015 återfanns spädbäckmossa på ca 760 block i 17 bäckar. Den i särklass rikaste lokalen, Mögreven i Värmland, hyste vid inventeringen 449 block med förekomst av späd bäckmossa. Antal block med förekomsten av arten på övriga lokaler varierade mellan 0 och 40. Enligt uppgift från 2015 växte späd bäckmossa på nio block i Rönälvens kanjon.

För att den ingående arten 1985 Späd Bäckmossa ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Naturlig eller naturliknande hydrologisk regim.
- Hög andel block som utgör substrat för späd bäckmossa.
- Omgivande vegetaion bidrar till lämpligt mikroklimat, bland annat genom att den skyddar mot uttorkning.
- Vattendraget ska ha låg grad av antropogen belastning avseende försurande ämnen och näringsämnen.

Bevarandemål

Den späda bäckmossan i Natura 2000-området Rönälven är knuten till substrat i form av stenblock i vattendraget. Antal stenblock med förekomst av späd bäckmossa ska därför vara minst 15/ha, vilket motsvarar riklig förekomst inom artens livsmiljö i området. Rönälvens hydrologiska regim ska inte förändras i sådan grad att arten riskerar att översvämmas eller drabbas av utorkning. Beskuggande vegetation ska bevaras så att späd bäckmossa inte utsätts för solexponering i sådan grad att det bidrar till uttorkning. Vattendraget ska ha god vattenkvalitet med avseende på övergödning och försurning.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen är:

- Förändringar i hydrologi och vattenkvalitet
- Skogsbruk utan anpassning och hänsyn till närmiljön kan t.ex. medföra ökad solexponering och förändrad vattenkvalitet.
- Översvämning.
- Uttorkning exempelvis till följd av förändrad hydrologi och/eller ökad solexponering.
- Störning t.ex. i form av tramp eller påkörning med fordon.
- Förorening, t.ex. som följd av dikning/spårbildning eller slangbrott.
- På lång sikt finns risk för negativa genetiska effekter på grund av att små isolerade delpopulationer uppstår.

Hembygdsföreningens aktiviteter, t.ex. demonstration av kvarnen, torde inte innebära något hot mot arten. Skulle däremot stora mängder vatten ledas via rännor under en längre tid (flera

dagar i rad), så att kanjonen riskerar att torrläggas, kan hot mot arten uppstå.

Bevarandetillstånd

Späd bäckmossa fanns vid inventering 2015 på nio block, vilket motsvarar en allmän-riklig förekomst. Några kända förändringar i miljön har påverkat artens livsmiljö negativt sedan inventeringen. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

Utvecklingsmark

I Natura 2000-området Rönälvens kanjon finns utvecklingsmark med målnaturtypen 9010 Taiga, ca 2,4 ha.

Dokumentation

Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

- Artdatabanken SLU. Späd bäckmossa. <http://www.artdatabanken.se/> [2017-01-16].
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Kalkningsplan och kalkdatabas. Uppgifter inhämtade 2015.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610240 Rönälvens kanjon. Fastställd 2006-03-15..
- Naturcentrum AB. 2015. Biogeografisk uppföljning enligt habitatdirektivet.
- Naturvårdsverket. 2011. Art- och naturtypsvisa vägledning. 3260 Mindre vattendrag och 1985 Späd Bäckmossa. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/ [2017-01-16]
- Naturvårdsverket. 2012. Art- och naturtypsvisa vägledning. 9010 Taiga. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/ [2017-01-16].
- Naturvårdsverket. 2016. Kartverktyget skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [2017-01-16]
- Sveriges lantbruksuniversitet. (2016). Svenskt elfiskeregister. Fångst per elfisketillfälle i Höljan 1989-2016. <http://www.slu.se/institutioner/akvatiska-resurser/databaser/elfiskeregistret/> [2016-12-13]
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Rönälven. <http://www.viss.lansstyrelsen.se/> [2016-12-13]

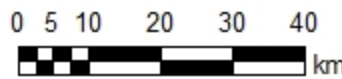
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

Bilaga 1. Översigtskarta med markering för Natura 2000-området Rönälvens kanjon

Rönälvens kanjon

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Rönälvens kanjon

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland